

95 Veritates eo devenerunt, ut sint lingua quasi peregrina plerisque christianis, & modus eas prædicandi est veluti idioma incognitum: adeo remotus est à simplicitate Apostolorum, & supra communem captum fidelium. Neque factis advertitur, quod hic defectus sit unum ex signis maxime sensibilibus senectutis Ecclesie, & iræ Dei in filios suos.

96 Deus permittit, ut omnes potestates sint contrariæ prædicatoribus veritatibus, ut ejus victoria attribui non possit, nisi Divina gratia.

97 Nimis sæpe contingit, membra illa, quæ magis sanctè, ac magis strictè unita Ecclesie sunt, respici, atque tractari tanquam indigna, ut sint in Ecclesia, vel tanquam ab ea separata: sed justus vivit ex fide, & non ex opinione hominum.

98 Status persecutionis, & poenarum, quas quis tolerat tanquam hæreticus, flagitiosus, & impius, ultima plerumque probatio est, & maxime meritoria, ut pote quæ facit hominem magis conformem Jesu-Christo.

99 Pervicacia, præventio, obstinatio in nolendo, aut aliquid examinare, aut cognoscere se fuisse deceptum, mutant quotidie, quoad multos in odorem mortis id, quod Deus in sua Ecclesia possuit, ut in ea esset odor vitæ; v. g. bonos libros, instructiones, sancta exempla, &c.

100 Tempus deplorabile, quo creditur, honorari Deus, persequendo veritatem, ejusque discipulos. Tempus hoc advenit: Haberi, & tractari à Religionis Ministris, tanquam impiis, & indignum omni commercio cum Deo, tanquam membrum putridum, capax corumpendi omnia in Societatem Sanctorum, est hominibus pijs morte corporis mors terribilior. Frustra quis sibi blanditur de suarum intentionum puritate, & zelo quodam Religionis, persequendo flamma, ferroque viros probos, si propria passione est excecatus, aut abreptus aliena, propterea, quod nihil vult examinare. Frequenter credimus sacrificare Deo impiis, & sacrificamus diabolo Dei servum.

101 Nihil spiritui, & doctrinæ Jesu-Christi magis opponitur, quam communia facere juramenta in Ecclesia, quia hoc est multiplicare occasiones pejerandi, laqueos tendere infirmis, & idiotis, & efficere, ut nomen, & veritas Dei aliquando deserviant Consilio impiorum,

130 Vix quidem ab ingratitude, vel saltem stupiditatis nota excusari possem, si hic referre omitterem honorificentissimum Breve, quo hujus Bullæ occasione Supremus Ecclesie, Princeps Universitatis Salmantinæ à calumnia sibi immerito in illa merito vindicavit.

DILECTIS FILIIS Rectori, Professoribus, ac Moderatoribus Universitatis Salmanticensis.

CLEMENS PAPA XI.

Dilecti filij, salutem, & Apostolicam benedictionem. Esti præclara, & sanè vetus animoque nostro altius infixæ opinio, quam gerimus de sincera, incorruptaque celebri Universitatis Salmanticensis Religione, facile Nobis persuaserit, rumorem adversus illam à Novatoribus, quorum os felle, & amaritudine plenum est, impudenter disseminatum, quoad Apostolicam nostram Constitutionem, cujus initium est, Unigenitus Dei Filius, omnino à veritate alienum esse: nihilominus perlibenter accepimus, ac legimus Epistolam vestram die 19. præteriti mensis Augusti ad Nos datam una cum illi adjectis documentis, quibus non modo calumniam vobis iniustam perspicue diluistis, verum etiam universo Catholico Orbi luculenter testatam facitis egregiam vestram in sana doctrina tuenda constantiam, inconcussamque obedientiam definitionibus Supremæ Cathedræ Beati Petri, in qua idem gloriosus Apostolorum Princeps vivit adhuc, & præsidet, præstatque quærentibus fidei veritatem. Repleti itaque sumus consolatione, & super abundavimus gaudio, cernentes vos firmiter adeo illustribus majorum vestrorum vestigijs, ac exemplis insisteret, quorum præstanti virtuti, perpetuoque in hanc Sanctam Sedem studio, satis constat, magna ex parte deberi singularem illam, & planè insignem prerogativam inelyta Hispanicæ Nationi concessam: quod scilicet ipsa tot sæculorum decursu ab omni hæretici labe se immunem, in violatamque servaverit: adeoque splendidum, & gloriosum Catholicæ titulum merito adeptæ fuerit. Debitis propterea

lau-

laudibus vos, dilecti filij, in Domino prosequentes, paternè vos adhortamur, ut avira decora, nominisque vestri dignitatem constantè tueri pergatis, ac ad Academiam vestra, quam diuigentissime arcere curetis profanas vocum novitates, quibus iniquitatis filij miseris hæc temporibus vetustatem incellere omni opemittuntur, quasi Evangelium Christi, ut inquit Apostolus convertere paulatim velent. Id porro de perfecta pietate, eximiamque Sapientia vestra nobis abundè polliciti planè confidimus, fore, ut exempli vestri autoritate in dies magis confundantur, ac erubescant, qui supra ipsam Supremam Cathedram caput attollere procaciter audent, nec intelligunt, se Magistros effici erroris, dum Christiana humilitate fieri indignantur discipuli veritatis. Omnipotens Deus dirigat vias vestras in beneplacito suo, ac omnia vobis lata, atque secunda largiatur, quibus Nos paternæ nostræ charitatis testem Apostolicam benedictionem permanentè impartimur. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Pænitentiæ, die 12. Octobris 1716. Pontificatus nostri anno XVI.

Post sigillum.

Joannes Christophorus Archiepiscopus
Amasis.

131 Demum quamvis propositiones à Summis Pontificibus damnatas nec docere, nec prædicare possimus, eas tamen ad impugnandum adducere, vel ob oculos apponere, ut tanquam cibus prohibitus, & infectus vitentur, licitum, & laudabile est: quin & omnino licet eas in bono sensu, & juxta Doctorem sententias interpretari, ut aurum ab scoria separaretur: ita tamen ut potius de mente Legislatoris, quam de verborum cortice curetur. Ipsæ namque tantum prout jacent, sunt damnatæ: unde si aliquid addatur, vel detrahatur, adeo, ut sanus, verus, & Catholicus sensus maneat, sustineri utique debent. Et licet solum damnatæ sint propositiones prout jacent, ita ut earum sensus accipiatur cum proprietate Theologica, & ut sonant in communi vocum explicatione: tamen si fortiori ratione aliæ improbandæ veniant, impracticabiles profecto sunt: nam si marito uxorem in adulterio deprehensam occidere illicitum est: nonnè licitum erit sponto occidere sponsam sic deprehen-

sam? Propositio, ex qua legitime inferatur damnata, manet antiquata: secus est si per varias tricas inferri videatur. Ad salvandam propositionis damnationem, sufficit, quod contradictoria ejus verificetur. Quando propositio est copulativa regulariter singula membra reprobantur, nisi alia sit Pontificis mens, & consilium, quod potius copulatio, quam quolibet membrum sigillatim, damnetur. Quando aliquid illicitum à Pontifice declaratur, debet attendi gravitas, vel levitas materiæ, ut secundum eam peccatum mortale, vel veniale adstruatur: nam aliquando veniale non excedit, si aliqua propositio in praxim deducatur: ut facile ex Propos. 9. damnata ab Innoc. XI. liquet: quamquam semper grave sit auctoritatem alicujus Pontificis Decreti contemnere. Et sic intelligitur, quod in ipsis habetur, quando prohibetur in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interminatione Divini judicii, ne quis prædicatum opinionum aliquam in praxim deducat. De justitia damnationis dubitare insinuat profecto esset: nobis enim fat erit respondere: ille dixit, qui stateram veritatis in manu portat. Si de propositionis sensu dubites, consule Interpretes, qui de eis abundè scripserunt, scilicet, Castro, Cardenas, Gutierrez Hurtado, Viva, Fontayne, &c.

TIT. VIII.

De Schismaticis, & ordinatis ab eis.

132 **S**chisma, ait Text. in c. 34. 24. q. 1. quod Græcum nomen est, scissuram sonat. Idem est juxta Nebrissensem, qui dicit schisma interpretatur scissura. Hispanè: Cisma, divisio, seu discordia. Sicque communiter definitur: Est divisio, seu dissensio ab unitate Ecclesie, quatenus hæc est Corpus mysticum constans ex Romano Pontifice, tanquam ex Capite, & universi fidelibus tanquam membris. D. Thom. 2. 2. q. 39. art. 1. Gonzalez in c. 2. h. t. n. 4. & alij. Et sanè schisma gravissimum peccatum est, quia quantum est ex se unitatem Ecclesie scindit: quæ malitia tota reperitur in quacumque re fiat recessus ab Ecclesie unitate, ac proinde materiæ parvitate non admittit. Et quam detestabile sit hoc crimen satis colligitur ex pœnis, quas

quas Deus ob illud infixit Chore, Datan, & Abiron, quos terras vivos absorbit, quippe qui à Summo Sacerdote Aaron se abalicanarunt. *Num. 16.* Et licet schisma absolute possit sine hæresi inveniri, si nempe solum sit contra charitatem, & pacem, & non contra fidem: quando scilicet aliquis ex sola malitia non vult Romano Pontifici obedire: regulariter tamen cum hæresi conjungitur. *c. 26. 24. q. 3.* ibi: *Ceterum nullum schisma non aliquam sibi contingit hæresim, ut rectè ab Ecclesia recessisse videatur.* Schisma enim est quasi hæresis inchoata, ita ut si invererescat, in hæresim demum degeneret. Schisma ergo differt ab hæresi præcipue in eo: quod hæresis per se, & directè fidei opponitur, aliquem articulum negando, vel de eo positivè dubitando. Schisma autem charitati opponitur Ecclesiæ tollendo unitatem. *c. 34. 24. q. 1. D. Thom. 2. 2. q. 39. art. 1. Sanchez in Decal. lib. 2. cap. 36. n. 7.* Hinc est, quod si unitas non præcedit, non potest schisma sequi. Et hac ratione Judæi, & infideles non possunt in schisma incidere: quippe nunquam habuerunt unitatem Ecclesiæ. Sicut enim seditio dissensionem in corpore Politico inducit, sic schisma in corpore Ecclesiæ mystico divisionem facere intendit. Hinc Schismaticus est qui pertinaciter recedit ab obedientia Romani Pontificis, quem credit, esse Christi Vicarium, & Caput Ecclesiæ, ei quidem negando obedientiam, & reverentiam debitam, & ab alijs fidelibus Ecclesiæ membris se dividit, & se jungit. Et quamquam Ecclesiæ, quæ unica profecto est, revera non possit recipere divisionem in duas. *c. 18. 24. q. 1.* possunt tamen Ecclesiæ membra se ab illa dividere, & hoc est facere schisma, ut ait Suarez. Schismatici equidem sunt, qui absque consensu R. Pontificis congregare Concilium Generale præsumunt; vel si illud prosequantur, postquam legitime est dissolutum. Schismatici similiter sunt, qui appellant à Papa ad Concilium Generale, ut Superius Papa. Qui verò ad Concilium Generale, cui Papa præsit, ut ejus caput appellant, non sunt Schismatici, quia à Papa ad Papam appellant: hoc tamen prohibitum est in *Bull. Cœn. cas. 2.* Sic Catholici, qui in Angliâ Regi exhibent obedientiæ signa, quibus cum esse Vicarium Christi in spiritualibus profitentur, sunt Schismatici licet interius non credant, sic esse: quia schisma in opere externo consistit, quo quis ab unitate Ec-

clesiæ se se jungit. *Suar. de Cens. D. 21. sect. 2. n. 13. Sanchez in Decal. L. 2. c. 36. num. 14.*

133 Qui ab obedientia unius Episcopi recedit, si adhuc in Pontificis obedientia perseveret, non dicitur Schismaticus, nisi improprie, & lato modo ut in *c. 7. 7. q. 4. 1.* Nec qui Papæ obediri recusat in temporalibus; quia ut Dominus temporalis non est caput Ecclesiæ. *Gonz. in c. 2. b. t. num. 4.* Nec qui non præstat obedientiam, quando duo sunt Pontifices electi, & non constat, quis legitimus sit: dum sit paratus obedire, ei quem Concilium Generale, quod tunc congregandum est, esse Pontificem declarat. Nec qui ipsi Pontifici, non vult obedire, in odium, & vindictam illius, quia ejus persona ei videtur suspecta, vel odiosa. *Azor p. 1. L. 8. c. 20. q. 4.* Qui contra Papæ præceptum, vel prohibitionem non obedit, inobediens; non tamen Schismaticus erit, alias violatio cujuslibet præcepti Ecclesiastici schisma esset: quod est falsum, quia adhuc potest Pontificem, ut caput Ecclesiæ recognoscere. *D. Thom. 2. 2. q. 39. art. 2.* Qui peccat graviter, licet sit membrum mortuum, non tamen se separat ab Ecclesiæ unitate, quæ in fide, & usu Sacramentorum cum debita ad Pontificem subjectione consistit. Qui excommunicatus est non se separat, sed separatur ab Ecclesiâ, ac proinde, nec peccator, nec excommunicatus sunt Schismatici. *Farin. Prax. q. 184. ex n. 24.*

134 Schismatici improprie tales nullam poenam incurrunt. Qui verò proprie Schismatici sunt, etiam si non sint hæretici, has poenas incurrunt. 1. excommunicationem majorem. *c. 5. D. 19.* quæ est ipso jure lata, & reservata Pontifici in *Bull. Cœn. cas. 1.* quæ non extenditur, quia constitutio odiosa est, ad fautores, defensores, & receptatores schismaticorum, quia de eis non loquitur expressè. *Suar. de Cens. D. 21. sect. 2. ex n. 12. Sanchez in Decal. L. 2. cap. 36. n. 16.* incurrunt tamen excommunicationem non reservatam. *c. un. b. t. in 6. 2.* Schismatici incurrunt infamiam (& quidem tantum facti) ob criminis enormitatem: non verò infamiam juris: quia in jure non exprimitur: ac proinde cessat, vel non inducitur crimine per poenitentiam delicto. *Barb. in c. 1. b. t. n. 5. Suar. de Cens. D. 43. sect. 2. n. 7. Sanchez in Decal. L. 2. cap. 36. n. 20. 3.* privantur jurisdictione Ecclesiastica, saltem post declaratoriam

cri-

TIT. IX.

De Apostatis, & reiternantibus baptisma.

135 **A**postasia Græcè rebellionem, vel renuntiationem significat. Apostata ille dicitur, qui retrocedit ab eo, quod incipit juxta Nebrissensem; *ex D. Aug. in c. 16. 26. q. 7.* apostatam retrocuntim interpretatur. Apostasia est triplex. 1. Apostasia à fide. 2. à Religione. 3. ab ordine. Apostasia à fide, quæ etiam perfidia apostasia dicitur, est quædam totalis desertio fidei in baptismo susceptæ: cum quis, v. g. sit Judæus, Paganus, Maurus, vel Aethiops. *c. 24. 2. q. 7. c. 7. 3. q. 4. L. 1. c. 2. c. b. t. Hispanè dicitur: Renegado.* Differt ab hæresi: nam hæc est recessus à fide in parte. Apostasia verò, est recessus in totum, ac proinde omnis Apostata hæreticus est, non verò è contra. Qui per vim præcisam, & absolutam circumcidatur, vel idolis sacrificat, non est apostata: quia ille potius patitur, quam agit. *c. 32. D. 50.* Qui verò per metum, etiam mortis, à fide recedit, vel idolis sacrificat, grave peccatum committit contra fidem, quæ etiam exterius profiteri debet. *Matth. 10. v. 33.* ibi: *Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo, & ego eum coram Patre meo, qui in Cælis est.* Cum tamen corde fidem retineat, absque error, & pernitia, non est apostata in foro interno, nec excommunicationem apostatarum incurrit. *Azor p. 1. L. 8. c. 21. q. 5. Sanchez in Decal. L. 2. c. 7. n. 8. Gonz. in c. 4. b. t. n. 5.* In foro tamen externo habetur pro apostata, & ut talis puniatur. *Can. 61. Apostolorum,* & alibi. Tales ergo apostata, & eorum fautores, receptatores, &c. excommunicantur, cæterisque poenis in Hæreticos, & eorum fautores, &c. latis puniuntur. *c. 13. de Hæres. in 6. vivi in perpetuum possunt accusari, & post mortem ulque ad quinquentium. L. 2. L. 4. C. b. t. Azor. p. 1. L. 8. c. 21. q. 7. Sanchez in Decal. L. 2. c. 7. n. 18. Gonz. in c. 4. b. t. n. 6.*

136 Apostata à Religione sunt, qui Religionem omnino deserunt sine animo ad eam redeundi, ut diximus in *rit. de Regular.* Nec mirum est, quod in domibus Religiosis, ubi sunt scolæ perfectionis, aliquis ab itinere recto in vitia declinet.

criminis sententiam. *c. 31. 24. q. 1.* Sicque sunt invalida collationes beneficiorum, uniones Ecclesiarum, rerum Ecclesiasticarum alienationes, &c. à Schismaticis factæ. *c. 1. b. t. D. Thom. 2. 2. q. 19. art. 3. Gonz. in c. 1. b. t. num. 2. 4.* privantur beneficijs, officijs, & dignationibus Ecclesiasticis ante habitis. *c. un. b. t. in 6.* non tamen ipso facto, nisi quando schisma cum hæresi est conjunctum. *Garc. de Benef. p. 11. c. 10. n. 151. Sanchez in Decal. L. 2. cap. 36. num. 19.* & bona confiscantur. 5. Funt inhabiles ad obtinendum in posterum beneficia, & dignitates Ecclesiasticas. *c. un. b. t. in 6.* Præcipue Episcopatum. *c. 5. de Elect.* & manet hæc inhabilitas etiam post poenitentiam peractam, & adjurationem schismaticis, ut contra alios tenent. *Suar. de Cens. D. 43. sect. 2. n. 7.* si schisma publicum est, solus Pontifex, vel ab eo specialiter ad hoc delegatus dispensat in hac inhabilitate, ut tenent *Sanchez in Decal. L. 2. c. 36. n. 18. Garc. p. 11. de Benef. c. 10. n. 164.* contra *Abbat. Decium, & Lambertini.* Si schisma occultum sit dispensat Episcopus; *ex Trid. sess. 24. de Ref. cap. 6.* imò tunc non esse necessariam dispensationem, tenet *Garc. p. 11. de Benef. c. 10. num. 162. 6.* si Episcopus Schismaticus aliquem in Sacerdotem ordinat, ordinatio quidem valida est, quia potestas ordines conferendi est Jure Divino annexa ordini Episcopali, & characteri impresso. Scienter tamen ordinatus ab Episcopo Schismatico, qui talis sit notorie, & ut talis est nominatim denuntiatus, suspensus est ipso jure ab ordinum susceptorum exercitio: & ideo talis ordinario dicitur irrita in *c. 1. b. t.* non quia invalida, & irrita sit: nam Ecclesia nequit Episcopo auferre potestatem ordinandi, quæ à characteri indelebili procedit. Dicitur tamen irrita, quoad effectum tantum: quia Ecclesia non permittit, ordines susceptos exerceri. Si verò Episcopus Schismaticus non sit, ut talis nominatim denuntiatus, qui ab eo ordinatur, probabiliter non incurrit suspensionem ab exercitio ordinum. Episcopus potest dispensare cum eo, qui ignoranter, non ignorantia crassa ordines ab Episcopo Schismatico suscepit. *Gloss. in c. fin. b. t. V. Potestatem. Barbof. & Gonz. in c. 1. b. t.* Cognitio hujus criminis saltem in Hispania spectat ad S. Inquisitionis Tribunal. *Sonsa in Aphorism. L. 1. q. 20. Gonz. in c. 2. b. t. num. 5.*

ner. Nam inter Apostolos Judas in Arca Noë, in domo Abraham; & in domo Jacob aliqui reprobi sunt inventi. *e. 9. D. 47.* Religiosi apostata, ipso quidem facto excommunicantur post habitum dimissum. *e. 2. Ne Cler. vel Monach. in 6.* qui verò habitum non dimiserunt, licet sint excommunicandi, non tamen sunt ipso jure excommunicati. *Greg. XIII. in Bull. Ascend. Sancb. in Decal. lib. 6. cap. 8. n. 11. & 20. 2.* Suspenduntur ab exercitio Sacrorum Ordinum, quos durante apostasia susceperunt, non verò eis interdicitur usus ordinis cujusque ante apostasiam recepti. Hæc suspensio perpetua est, nisi Papa dispenser, duratque etiam post poenitentiam peractam. *e. fin. b. t.* Si verò nullum ordinem in apostasia ipse recipiat, & postea ad Religionem redeat, poterit ad omnes Ordines promoveri, & in susceptis ministrare. Si verò Minores Ordines suscepit in apostasia, poterit cum eo Episcopus dispensare. *Sancb. in Decal. lib. 6. cap. 8. ex n. 24. 3.* Omnia Religionis privilegia amittunt: non tamen nisi dimisso habitu, & secuta sententia criminis declaratoria. *Trid. sess. 25. de Regul. c. 19. Sancb. in Decal. lib. 6. cap. 8. n. 34.* possuntque Prælati apostatas, & fugitivos, ubicumque sint, persequi, & deprehensos capere, etiam brachio seculari invocato, & hoc expressè est concessum nostræ Societati. Nec ob solam apostasiam subduntur Tribunali S. Inquisitionis, nisi matrimonium contrahant tales apostata. Nam tunc per Inquisitores puniuntur, ut ex Edicto Inquisitionis constat *n. 8. Gonzal. in c. fin. b. t. n. 6. in fin.* Denique debent Prælati apostatas, juxta unicujusque Religionis Constitutiones, punire, & sub gravi custodia incarcerare, ita quod *solummodo vita sibi misera reservetur, donec à sua presumptionis nequitia respiciat. c. 5. b. t.* & forte sæpe erit necessarius hic rigor ad tam improbos homines reprimendos, quia ut ait *August. in c. 9. D. 4. Quomodo difficile sum expertus meliores, quam, qui in Monasterijs profecerunt: ita non sum expertus peiores, quam, qui in Monasterijs ceciderunt.*

137. Apostata ab Ordine est: non quidem ille, qui deserit Ordinem Religiosum: nam talis apostata à Religione dicitur: sed qui, Ordinem Clericalem deserit: ille scilicet qui in Sacris Constitutus ad statum Laicalem, matrimonium, vel militiam, propria autoritate transit, relicto ordine suo, & dimisso habitu, ac

tonsurâ. Qui verò est in minoribus Ordinibus constitutus, etiam cum beneficio solum latè potest apostata dici: Tales apostata, quando constat de apostasia ab Ordine, & statu Clericali. 1. amittunt privilegium Canonis: sicque, si Clericus dimisso habitu, & tonsura ab Episcopo ter monitus non respicerit, illum percutiens, non incurrit excommunicationem Canonis. *e. 25. de Sentent. excommun. 2.* excommunicantur excommunicatione majori sententia ferenda. *e. 3. b. t.* nisi de facto contrahant matrimonium: nam tunc ipso facto excommunicantur. *Cl. un. de Consanguinit.* Nalibitamen invenitur reservata hujusmodi excommunicatio. 3. sunt infames, & irregulares, infamia quidem non juris, sed tantum facti: quæ proinde per poenitentiam tollitur.

138. Quando non constat de apostasia, sunt tamen aliqui graviter diffamati: tunc probatione deficiente, compelluntur tales se canonicè purgare, & si purgationem non præstent pro convictis habentur. *e. 3. b. t.* Et habitum reassumere, etiam per incarcerationem; coguntur: donec respiciant à suæ præsumptionis nequitia. *e. 5. b. t.* In secunda parte Rubricæ agitur de reiterantibus baptismi valore, sunt irregulares. *L. 20. tit. 6. p. 11.* Imò, & Acolytus, Subdiaconus, & Diaconus, qui baptizant inlicitos, sunt irregulares, si crimen Acolyti sit publicum. *e. 2. b. t.* si crimen publicum est, solus Papa: si occultum, etiam Episcopus in tali irregularitate dispensat. *Trident. sess. 24. de Reform. cap. 6. Barbosa. c. 2. b. t. & alij com.* Jure Civili tam rebaptizans, quam rebaptizatus poena capitali plectuntur. *L. 2. C. Ne Sancti. Baptisim. iteretur.*

TIT. X.

De His qui filios occiderunt.

139. Parricidium quasi parenticidium, vel parentum cædes in genere est homicidium inapic commissum in personas conjunctas. Aliud est propriè tale, scilicet, quando liberi, nepotes, aut alij descendentes per lineam rectam, etiam naturales tantum, & illegitimi, aut spurij. (*Greg. Lop. in L. 12. b. t. 8. p. 7. & alij.*) Occidunt parentes, avos, aut alios ascendentes per lineam

neam rectam; vel è contra, quando parentes, avi, vel alij ascendentes occidunt filios, nepotes, &c. *L. un. C. de His, qui parentes, vel liberos occider. quod etiam extenditur ad vitricum, & novercam occidentes: privignum, vel privignam, vel è contra Farinac. Prax. Crim. quast. 120. n. 111.* Licet enim antiquitus ex Lege Regia liberam parentes, in filiorum vitam, potestatem haberent. *L. fin. C. de Patria potest.* Hæc lex, ut inhumana abrogata fuit, Patria enim potestas, non in autoritate, sed impietate debet consistere. *L. 5. ff. ad Leg. Pompeiam, de Parricid.* Jus enim vitæ peculique sibi soli Deus reservavit. Aliud est parricidium improprie tale: quando scilicet, occiditur consanguineus collateralis, vel affinis, usque ad quartum gradum; v. g. frater, soror, etiam ex parte patris, vel matris tantum conjuncti, patruelis, consobrinus, patruus, avunculus, &c. Maritus, uxor, sponsus, vel sponsa, socer, aut socrus, gener, vel nutus. Etiam in Lege Pompeja comprehenditur libertus occidens patronum, vel patronam, &c. *L. 1. ff. ad Leg. Pompej. de Parricid. Jul. Clar. S. Parricidium. Farinac. Prax. Crim. q. 120. ex n. 105.* Non censetur parricida, nec ut tales puniuntur liberi, qui ad se defendendum, parentes occidunt cum moderamine inculpatae tutelæ. *L. 3. ff. de Just. & Jur.* Nec si ad patriam defendendam filius patrem per duellem, vel è contra occidat: nam Jus Commune patriæ prævalet particulari sanguinis, quinimo tales præmio sunt afficiendi. *L. 35. ff. de Religios. & sumpt. funer.* Nec sunt parricida filius expolitus: nam tunc cessat patria potestas: nec adoptivus, quia cessat conjunctio sanguinis, vel si filius furiosus, vel patrem ignorans illum occidat. *Farinac. q. 120. ex n. 181. Menoch. de Arbitr. cas. 356. n. 28.*

140. Parricidarum poena olim ulla erat statuta, eo quod Solon non crederet, quod tam abominandum scelus, ab aliquo esset perpetrandum. *Senec. L. 1. de Clement. Gonz. in c. fin. b. t. n. 2.* Et ideo ob criminis immanitatem ejus accusatio perpetuatur: nec ullo unquam tempore etiam immemoriali ejus poena præscribitur. *L. fin. ff. ad Leg. Pomp. de Parricid.* Hodie Jure Canonico est arbitria: se verius tamen, quam ceteri homicida puniendi sunt. *e. 19. de Penit. D. 1.* sed in hoc foro jam non solet puniri hoc delictum, sed reus Judici Seculari traditur, præmissa degradatione, si

Clericus sit. *Farinac. Prax. Crim. q. 120. n. 21. Justinianus in §. 6. Inst. 1. de Publ. Juri. ait: Alia deinde Lex asperissimum crimen nova poena persequitur, quæ Pompeja de Parricidij vocatur: qua cavetur, ut si quis parentis, aut filij, aut omnino affinitatis, ejus quæ nuncupatione parentum continetur, fata preparavit, sed clam, sive palam, id ausus fuerit, necnon is, cujus dolo malo id factum est, vel conficius criminis existit, licet extraneus sit, poena parricidij puniatur, & neque gladio, neque ignibus, neque ulli alij solenni poene subjiciatur, sed in futas caleo: cum Cane, & Gallo gallinaceo, vipera, & simia, & inter eas ferales angustias comprehensus (secundum quod Religionis qualitas tulerit) vel in vicinum mare, vel in amnem projiciatur, ut omnium elementorum usu vitæ carere incipiat, & ei cæcum superstiti, & terra mortuo auferatur.* Postea imperator subjungit poenam parricidij improprie, ibi: *Si quis autem alias cognatione, vel affinitate personas conjunctas necaverit poenam Legis Corneliae de Sicarij sustinebit.* Id est poenam capitalem. *L. 9. §. 1. ff. ad Leg. Pomp. de Parricid.* & quidem eadem poena, quæ filio patrem occidit imponitur, imponenda est (quæ quidem est poena ordinaria homicidij.) Parenti si filium occidat, abrogata antiqua impunitate, & potestate, qua liberè parentes de vita filiorum disponebant. *L. un. C. de His, qui parentes, vel liberos occider.* Hæc poena adhuc est in usu in nostra Hispania, mitigata tamen ob ingentem nostræ Nationis pietatem: nam reus prius interficitur, & culeo inclusus, ubi animalia dicta depinguntur; projicitur à Ministris Justitiæ in flumen, sed vix cadaver aquam attingit, quando extrahitur, ut sepeliatur à Ministris misericordiarum, qui sunt Confratres variarum confraternitatum, & regularitè tales sunt nobiliores equites Civitatum, qui opera misericordiarum cum magno Populi Christiani exemplo exercent. *Anton. Gomez Var. lib. 3. cap. 3. n. 4.* & sic vidi practicati Toleti. Quæ praxis potest fundari in *L. 46. tit. 13. lib. 8. R. C.* Ubi rei, qui sagittis debent occidi à Judicibus, quos Hispanè dicimus: *De la Hermandad.* Debent prius, quam sagittæ infigantur, suffocari. Et tunc in Hispania reus occiditur morte, quam dicunt: *De garrote;* & postea sagittæ in cadaver emittuntur. Et sic etiam vidi practicati. Poena autem parricidij in nostra Hispania plus extenditur, quam de Jure Communi: nam ea

tenentur ascendentes, qui occidunt descendentes, usque ad pronepotem inclusive, & e contra: item frater fratrem, vel avunculus nepotem, vel e contra; vel conjux conjugem, aut focer generum, vel nurum, vel e contra: vitricus privignum, & e contra: & liberi patrum iniuste occidendis armis, vel veneno. Dens consilium, vel adiutorium ad hos occidendos, licet non sit mortuus con sanguineus: & emens venenum ad patrem occidendum, parricidarum poena tenentur. *L. 12. tit. 8. p. 7.* Qui emit venenum, ut filius illud patri det, etiamsi filius illud ex aliquo occidenti dare non possit, ut parricida punitur. *L. 7. ff. ad Leg. Pomp. de Parricid.* Nam in atrocissimis criminibus, affectus, & conatus pro effectu punitur: quando conatus ad actum proximum accedit: ita ut non stet pro delinquente quominus effectus sequatur, quod abscondit in nostra Hispania procedit. *L. 12. tit. 8. p. 7. ibi: Et aum decimos, que si alguno comprare yerbas, o pomzoña para matar a su padre, è de que las hà compradas se trabajasse de gelas dar, maguer non gelas pueda dar, nin cumplir su voluntad, nin se le aguisasse, mandamos que muera por ello, tambien como si gelas oviesse dado, pues que non fino por el.*

141 Procurantes abortum, sive directè, sive indirectè, sive per se, sive per alium, vel consilium, auxilium, vel favorem præstantes, si fœtus sit animatus, has poenas incurrunt, etiam ante omnem Judicis sententiam: & etiamsi delictum occultum sit. 1. Irregularitatem. 2. Excommunicationem. 3. Inhabilitatem ad beneficia obtinenda, & licet Gregorius XIV. solum Episcopo, vel confessorio delegato ab ipso retervet in foro conscientie absolutionem ab excommunicatione, abrogando strictissimam reservationem, quam ex Constitutione Sixti V. habebat. *Barbos. de Offic. Episc. alleg. 51. n. 136.* Tamen neque in inhabilitate, neque in irregularitate potest Episcopus dispensare, ne quidem ex *Triid. sess. 24. de Reform. cap. 6.* quia hæc irregularitas provenit, ex homicidio, insuper, quando Clerici in hoc delinquant, & delictum publicum est, & non alias, privantur Beneficijs Ecclesiasticis antea obtentis, & privilegio Clericali, & deponuntur, & degradati traduntur brachio Sæculari puniendi, non expectata alia incorrigibilitate; *arg. c. 10. de Judic. c. 6. de Penis, Poenæ statuta à*

Sixto V. in *Constit. Ad effrenatam* in procurantes abortum, quando fœtus nondum erat animatus abrogata sunt à *Greg. XIV. in Const. Sedes Apostolica, &c.* Fœtus, si masculus sit, quadragesimo, si femina, octogesimo die animatus ex communi Medicorum censetur. *Gomez Var. lib. 3. cap. 3. n. 32. Farinat. q. 122. ex n. 139. Menoch. de Arbitr. cas. 37 n. 3. & idè Innoc. XI. hanc propositionem, quæ est 35. damnavit. Videtur probabile, omnem fœtum quamdiu in utero est carere anima rationali, & tunc primum incipere eandem habere cum paritur, ac consequenter dicendum erit, in nullo abortu homicidium committi.*

142 Mater, quæ abortum procurat, si fœtus est animatus, eumque interim postquam in lucem editus est, verum parricidium committit; mitius tamen punitur si in utero necavit, poena tamen capitali semper plectenda est. *L. 39. ff. de Penis.* Si verò adhuc non est animatus poena arbitraria; v. g. exilij, fustigationis, &c. punitur mater abortum procurans. *Menoch. de Arbitr. cas. 357. Clar. §. fin. q. 68. n. 2.* Nec licet abortum, quocumque casu, vel causa procurare. Et hinc *Innoc. XI.* damnavit hanc propositionem, quæ est ordine 34. *Licet procurare abortum ante animationem fœtus, ne puella deprehensa gravida occidatur, aut infametur.* Si parentes non sine culpa, sine dolo tamen, filios occidunt, opprimendo eos in somno, vel alias præter intentionem, si constet à quo ex parentibus est occisus infans, poena ordinaria simplicis homicidij ipse plectitur. *c. 20. 2. q. 5.* quia infantem in communi lecto collocando parentes huic periculo eum exposuerunt. Si ignoretur, à quo sit occisus poena est arbitraria, sublata jam pœnitentia trium annorum, quorum unus erat in pane, & aqua transigendum: de qua *in c. fin. h. t.* in cuius locum hic casus in aliquibus Dioecesibus reservatur. Si oppressio careat culpa: quia infans alias implacabilis, vel aliter, à frigore nequeat defendi, quam si in communi lecto collocetur nulla poena infligitur. *Navar. in Man. cap. 15. n. 19.*

Barbos. in c. fin. h. t. num. 2.

TIT. XI.

De Infantibus, & Languidis expositis.

143 Grave peccatum, inhumatum, & parricidio proximum est, exponere casui, & fortunæ filios infantes, id est, septennio minores, vel languidos cujuscumque ætatis, id est laborantes gravi, & diuturna, præsertim incurabili, & perpetua infirmitate. Nam etiamsi hoc non fiat, ut infans pereat, sed ut ab alio alatur, & educatur: tamen mortis periculo exponitur, quia ignoratur, an aliquis eum assumeret, antequam moriatur. Et sic contra pietatis officium deleritur, & quasi necatur. *L. 4. ff. de Agnosc. alend. liber. L. fin. c. h. t. c. un. h. t.* Nullam tamen culpam, nec poenam incurrunt si pater, vel Dominus, qui ob egestatem nequeunt infantem, vel languidum sustentare, ad eos alendos, exponant in locis publicis, ad hoc destinatis, ut sunt Hospitalia, & Orphanotrophia. *Gonzal. in c. un. h. t. n. 10. in fin.*

144 Si infans, vel languidus in loco solitatio; v. g. in sylva exponatur, & ibi pereat à feris dilaniatus, vel fame, vel frigore, illum exponens capite plectitur; *arg. L. 4. ff. de Agnosc. & alend. liber. Gregor. Lop. in L. fin. tit. 20. p. 4. V. Echardolos.* Si verò in loco publico; v. g. foro, vel via exponatur, etiamsi ibi præter intentionem moriatur, illum exponens satis fustigatione, vel alia simili poena plectitur. Si tamen expositus reperitur vivus, sufficit, si exponenti sine necessitate, vel causa relegatio, vel alia mitior arbitrio Judicis poena infligatur, si ex necessitate exponat; v. g. ob egestatem, non imponitur poena, quia non datur culpa. *Menoch. de Arbitr. cas. 396. n. 5. Gonz. in c. un. h. t. n. 10. Præterea in c. un. h. t. ait Gregor. IX. si à patre sive ab alio, sciente ipso, aut ratum habente (relegato pietatis officio) infans expositus extitit: hoc ipso à potestate fuit patria liberatus. Nam & hoc casu in ingenuitatem libertus, & servus in libertatem eripitur. Quod & de prædictis cujuscumque ætatis languidis, si expositi fuerint, vel si alicui eorum alimenta impie denegari contigerit, est dicendum. Sanè qui hos suscipiunt, non possunt propter hoc, in*

eorum personis jus aliquod vendicare. Et merito. Nam educatio non est adoptio, nec aliud jus dat, quam ad repetendum à parentibus expensas in alimenta, & educationem factas. *L. 3. tit. 20. p. 4. Barbos. in c. un. h. t. n. 8.* nisi ex officio, pietate, vel liberalitate factæ sint. Et licet parentes exponentes filios patriam in eos potestatem amittant. *L. fin. tit. 20. p. 4.* Quatenus filijs est onerosa: quia eos pro ærelictis habent: quatenus tamen filijs est favorabilis patria potestas eam retinent parentes, & ab eis alimenta possunt petere, eisque succedere valent. Non tamen parentes filijs sic expositis valent succedere, quia cum filium judicaverint indignum ipsi profecto indigni facti sunt, omnique utilitate carere debent. *c. un. h. t. L. 2. L. 3. L. 4. C. Eod. si in vitis, vel ignorantibus parentibus infans sit expositus, non amittunt patriam potestatem, quia culpa caret, & cum ubicumque inveniatur reperere valent, expensis tamen solutis: imò pater actione furti agere potest. *L. 14. §. 13. ff. de Furt.**

145 Expositi & alij, quorum parentes ignorantur, cum dubium sit, an legitimi, vel illegitimi sint: nam, & legitimi sæpe exponuntur, vel ob egestatem parentum, vel ob alias causas, ut de Moyle, Cyro Paride, Semiramide, & alijs constat, apud *Gonz. c. un. h. t. n. 8.* pro legitimis habendi sunt. Nam in dubijs interpretatio favorabilior proli sumenda est. Sic *Menoch. de Præsumpt. lib. 6. q. 54. n. 20. Barb. & Gonz. hic n. 8. Ponè. & alij.* Pro illegitimis tamen habendos, tenent *Covar. in Clem. Si furiosus, p. 1. in pr. n. 9. Salcedo, & alij: sed Suar. de Censur. D. 50. sess. 4. n. 4.* utramque sententiam dicit probabilem. Tales ergo expositi non sunt cogendi suam legitimitatem probare, quia pro eis fiat præsumptio possuntque ad ordines, etiam sine dispensatione, nisi forte ad cautelam, promoveri. Non tamen possunt promoveri ad Dignitatem, Canonicatum, Officium Inquisitionis, Collegium, vel Officium, quod requirit nobilitatem: nam hæc cum non sit qualitas, quæ communiter inest, non præsumitur, nisi probetur, quam quidem expositi, qui certo parente carent, probare nequeunt. *Lara de Capl. lib. 2. cap. 4. Escob. de Purit. Sang. p. 1. quest. 8. §. 3. Gonzalez in c. un. h. t. num. 8.*